

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22016 - Habilitats Lingüístiques per a l'Educació Infantil
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	C
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22016 - Habilitats Lingüístiques per a l'Educació Infantil
Crèdits	2,4 de presencials (60 hores) 3,6 de no presencials (90 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2 (Campus Extens Illes)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Ramon Miquel Bassa Martín ramon.bassa@uib.cat	13:30h	14:30h	Dilluns	22/09/2014	27/07/2015	A-112 (edifici Guillem Cifre)

Contextualització

L'assignatura 'Habilitats lingüístiques per a l'Educació Infantil' és una assignatura fonamental per entendre el procés d'aprenentatge que realitza l'infant de 0-6/7 anys per a l'apropiació cognitiva, instrumental i cultural del llenguatge oral i escrit, en relació a l'ús escolar i social de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears. Aquesta assignatura forma part del conjunt de matèries que habiliten per a l'ensenyament en llengua catalana dins el pla per al Reciclatge de català a la comunitat de les Illes Balears.

L'objectiu principal, és per tant, dotar als futurs docents d'Educació Infantil de les bases didàctiques per al desenvolupament de les quatre habilitats lingüístiques bàsiques que condueixin a la configuració del llenguatge oral i escrit en llengua catalana per als infants de la primera infància, com a ésser comunicatius i membres d'una col·lectivitat cultural i lingüística pròpia, i permetre, al mateix temps, que trobin la pròpia personalitat i humanitat gràcies al llenguatge.

Aquesta assignatura obligatòria consta de sis crèdits i forma part del mòdul 5 "Comunicació i representació: àmbit lingüístic (Aprenentatge de les Llengües i lectoescriptura)" del pla d'estudis actuals. Es troba situada al segon trimestre del segon curs, i té un caràcter més especialitzat. Per aquest motiu, els continguts de l'assignatura tenen a veure amb facilitar elements per a la reflexió didàctica de les habilitats lingüístiques en llengua catalana que necessitaran l'infant per al seu desenvolupament lingüístic personal i social i el mestre per al seu desenvolupament socioprofessional i com a agent cultural. La matèria està dividida en cinc mòduls, destinats a proporcionar eines didàctiques per desenvolupar i afavorir les quatre habilitats lingüístiques bàsiques: l'expressió i la comprensió orals i l'expressió i la comprensió escrites, adaptades al cicle educatiu de la primera infància.

Requisits

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22016 - Habilitats Lingüístiques per a l'Educació Infantil
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	C
Idioma	Català

Encara que no es mencionen requisits essencials i imprescindibles, és obvi que per superar satisfactòriament aquesta assignatura referida a específicament a habilitats en llengua catalana s'exigirà un correcte domini de la forma i l'expressió oral i escrita de la llengua catalana i el seu ús en els treballs i activitats de l'assignatura.

Recomanables

Per tal que l'assignatura es pugui desenvolupar adequadament i es puguin adquirir els objectius proposats es recomana als alumnes que tinguin un bon nivell de domini de la llengua catalana, tant en les destreses de l'expressió oral com en les de l'escrita, i que utilitzin de forma correcta l'ortografia i els signes de puntuació, en els seus treballs i activitats. És aconsellable uns breus principis de fonologia.

Competències

Els continguts estan relacionats amb les competències que ha de desenvolupar un mestre en educació infantil, els quals estan determinats pel pla d'estudis. No obstant, mencionarem a continuació únicament aquelles competències que seran abordades de forma directa i explícita al llarg de l'assignatura.

Específiques

- * Capacitat per identificar l'evolució del llenguatge en la primera infància, saber identificar possibles disfuncions i vetllar per la correcta evolució (C18).
- * Conèixer i desenvolupar tècniques i estratègies de comunicació (C21).
- * Capacitat per expressar-se amb fluïdesa oralment i per escrit i dominar l'ús de diferents tècniques d'expressió (C22).
- * Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge que atenguin la diversitat dels infants i les seves necessitats educatives singulars, la igualtat de gènere, l'equitat i el respecte als drets humans (C24).
- * Capacitat per dissenyar, organitzar i avaluar contextos d'aprenentatge des d'una perspectiva globalitzadora integrant les dimensions cognitiva, emocional, psicomotora, social i expressiva (C25).

Genèriques

- * Capacitat per adquirir estratègies per al treball col·laboratiu desenvolupant actituds de respecte a la pluralitat de perspectives, el contrast d'opinions i el respecte a la diversitat (C3).
- * Capacitat per desenvolupar un autoconcepte professional positiu i ajustat, prenent consciència de les pròpies capacitats i limitacions (C1).
- * Capacitat per analitzar i desenvolupar els objectius, continguts curriculars i criteris d'avaluació de l'educació infantil (C13).
- * Capacitat en l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col·laboratiu (C29).
- * Capacitat per a reflexionar i investigar sobre la pràctica educativa amb la finalitat de millorar la tasca docent i promoure projectes innovadors així com desenvolupar una actitud de creixement i millora professional adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials que aniran sorgint al llarg de la trajectòria professional (C31 i C32).

Bàsiques

* Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Els continguts es presenten en tres blocs (amb cinc temes en total) diferenciats però interrelacionats.

Continguts temàtics

Temari. Bloc I.

•**Bloc I: Introducció**

Tema 1. Les habilitats lingüístiques: concepte

1.1. Introducció. Fonaments interdisciplinars del llenguatge.

1.2. Les habilitats lingüístiques. Concepte.

1.2.1. Tipus: habilitats orals i escrites; receptives i productives.

1.2.2. Les microhabilitats.

•**Bloc II: Habilitats orals**

2.1. Enfocament didàctic i recursos per al treball oral de la llengua catalana a l'Educació Infantil: els jocs lingüístics o l'etnopoètica i les seves tipologies.

2.1.1. El joc dels sons: les onomatopeies i els embarbussaments. Aplicacions didàctiques.

2.1.1.1. Les onomatopeies i la seva utilització didàctica.

2.1.2. Els embarbussaments i la seva utilització didàctica.

2.1.2.1. El joc de l'enigmística: les endevinalles.

2.1.3. El joc de la paremiologia: els refranys i les frases fetes.

2.1.4. El joc del ritme: cantarelles i cançonetes infantils.

2.1.5. El joc narratiu: la rondallística a l'escola.

2.1.6. El joc de l'expressió estètica: poemes i gloses.

2.1.7. A manera de conclusió: una proposta d'autoavaluació per al professor.

2.2. La fonologia aplicada i el seu enfocament didàctic.

Tema 3. L'aprenentatge i l'ensenyament del llenguatge oral a l'aula d'Educació Infantil: el marc legal de la llengua catalana a l'ensenyament.

3.1. El marc legal

3.2. El Projecte lingüístic de centre (PLC).

3.3. La introducció del català com a segona llengua. La immersió lingüística.

•**Bloc III: Habilitats escrites**

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22016 - Habilitats Lingüístiques per a l'Educació Infantil
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	C
Idioma	Català

Tema 4. El llenguatge escrit (comprensió i expressió escrites).

4.1. Els paradigmes didàctics: desxifrar o atribuir significat?

4.2. L'aprenentatge del llenguatge escrit: etapes.

4.3. L'expressió escrita: creació de textos i desenvolupament de l'ortografia.

4.3.1. L'ortografia fonogràfica simplificada (o ortografia d'ús). Aportacions didàctiques (A. Galí; A. Teberosky. E. Ferreiro i altres). Classificació de les principals errades d'ortografia natural o simplificada.

Tema 5. La comprensió lectora.

5.1. La comprensió lectora. Les fases de la construcció del lector.

5.1.1. Principals estratègies i mètodes d'aprenentatge de la lectura i l'escriptura. Aportacions (Montessori, Decroly, Freinet...).

5.2. La selecció de textos per a la lectura. Tipologies textuals.

5.3. L'ús de la literatura infantil com a eina didàctica.

Metodologia docent

En aquesta part es descriuen les activitats de treball presencials i no presencials previstes a l'assignatura amb la finalitat d'aconseguir el desenvolupament i avaluació de les competències programades per a l'assignatura. Amb el propòsit d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumne, l'assignatura forma part del Campus Extens (UIBDigital) on hi haurà a les diferents seccions, els recursos adients, que **cal consultar**.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Explicació del professor	Grup gran (G)	Els professors explicaran a classe una part dels continguts del mòdul, aquella que sigui més important de cara a l'adquisició de les competències que té assignada l'assignatura.	24
Seminaris i tallers	Seminari de lectures i Cinefòrum	Grup mitjà (M)	Estudiar, comprendre i assimilar algunes lectures relatives als continguts més importants de l'assignatura mitjançant la reflexió individual i en grup. Es recomana l'assistència a alguna taula rodona o conferència referida al camp de l'assignatura.	16
Classes pràctiques	Activitats pràctiques	Grup mitjà (M)	Treball sobre una activitat pràctica a classe relacionada amb un tema o activitat didàctica d'habilitats lingüístiques per a l'educació infantil del camp del programa. Es completarà amb les activitats de treball no presencials (en petit grup).	20

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22016 - Habilitats Lingüístiques per a l'Educació Infantil
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	C
Idioma	Català

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Estudi dels continguts explicats pel professor	Estudiar, comprendre i assimilar els continguts més importants de l'assignatura explicats pel professor a classe o que han estat repartits per a l'estudi de l'alumne o que es poden trobar (en gran part) a Campus UIBDigital (Recursos) de l'assignatura o a la bibliografia general.	40
Estudi i treball autònom en grup	Preparació del seminari de lectures	Estudiar, comprendre i assimilar algunes lectures relatives als continguts més importants de l'assignatura mitjançant la reflexió individual i en grup. Aprendre a extreure reflexions sobre el contingut de l'assignatura a partir d'analitzar un document audiovisual o una conferència/debat	20
Estudi i treball autònom en grup	Preparació i realització de l'activitat pràctica (TD)	Treball sobre una activitat pràctica relacionada amb un aspecte del programa amb aplicacions i activitats didàctiques referides específicament a totes o a alguna de les habilitats lingüístiques en llengua catalana per a infants d'educació infantil.	30

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establertes a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula que hi ha a continuació es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia, els criteris d'avaluació i els seu pes a la qualificació de l'assignatura.

Cada una de les parts: lectures + treball pràctic + prova escrita, han d'estar aprovades independentment. En cas contrari, no faran promig amb la nota global.

Explicació del professor

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Els professors explicaran a classe una part dels continguts del mòdul, aquella que sigui més important de cara a l'adquisició de les competències que té assignada l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Grau d'aprofundiment i estudi dels temes. Assimilació dels continguts. Nivell de fonamentació teòrica. Saber discriminar els conceptes clau. Per a l'alumnat de Campus Illes la prova d'avaluació serà tipus test. La puntuació serà del 0 al 10. Per a poder superar la prova s'ha de tenir un mínim de 5 punts sobre 10. Comprendrà les explicacions del professor (25%) i els continguts dels mòduls i les lectures obligatòries (25%).

Percentatge de la qualificació final: 25%

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22016 - Habilitats Lingüístiques per a l'Educació Infantil
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	C
Idioma	Català

Seminari de lectures i Cinefòrum

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Estudiar, comprendre i assimilar algunes lectures relatives als continguts més importants de l'assignatura mitjançant la reflexió individual i en grup. Es recomana l'assistència a alguna taula rodona o conferència referida al camp de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Capacitat d'anàlisi i de reflexió sobre el contingut del text. Capacitat de saber relacionar conceptes i d'ampliar-los. Saber-ne deduir conclusions didàctiques.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Activitats pràctiques

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Treball sobre una activitat pràctica a classe relacionada amb un tema o activitat didàctica d'habilitats lingüístiques per a l'educació infantil del camp del programa. Es completarà amb les activitats de treball no presencials (en petit grup).
Criteris d'avaluació	Disseny i explicació de la metodologia seguida per fer el treball. Organització i presentació acadèmica adequada (paginació, referències, cites...).
	Qualitat i grau d'originalitat.
	Adequació i gradació didàctica dels exercicis a l'educació Infantil.
	Capacitat de relacionar la teoria amb la pràctica.

Percentatge de la qualificació final: 15%

Estudi dels continguts explicats pel professor

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Estudiar, comprendre i assimilar els continguts més importants de l'assignatura explicats pel professor a classe o que han estat repartits per a l'estudi de l'alumne o que es poden trobar (en gran part) a Campus UIBDigital (Recursos) de l'assignatura o a la bibliografia general.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la consulta i assimilació de diferents recursos bibliogràfics i documentals. Grau d'aplicació i comprensió dels conceptes clau.

Percentatge de la qualificació final: 25%

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22016 - Habilitats Lingüístiques per a l'Educació Infantil
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	C
Idioma	Català

Preparació del seminari de lectures

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (no recuperable)
Descripció	Estudiar, comprendre i assimilar algunes lectures relatives als continguts més importants de l'assignatura mitjançant la reflexió individual i en grup. Aprendre a extreure reflexions sobre el contingut de l'assignatura a partir d'analitzar un document audiovisual o una conferència/debat
Criteris d'avaluació	Es valorarà tenir un guió o treball previ del contingut de les lectures i el saber-les relacionar amb altres matèries i continguts.

Percentatge de la qualificació final: 10%

Preparació i realització de l'activitat pràctica (TD)

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Treballs i projectes (recuperable)
Descripció	Treball sobre una activitat pràctica relacionada amb un aspecte del programa amb aplicacions i activitats didàctiques referides específicament a totes o a alguna de les habilitats lingüístiques en llengua catalana per a infants d'educació infantil.
Criteris d'avaluació	Treball didàctic pràctic (TD) relacionat amb un tema o una activitat destinada a treballar les habilitats lingüístiques en llengua catalana per a infants d'educació infantil. Adequació i gradació didàctica dels exercicis a l'educació Infantil.

Es valorarà positivament la incorporació i aplicació dels nous conceptes-clau i coneixements vists a l'assignatura, així com l'ús dels webs i tots els materials penjats a "Recursos". L'organització i presentació acadèmica adequada (paginació, referències, cites...).

Percentatge de la qualificació final: 15%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Presentam la bibliografia bàsica i una altra de complementària per cursar l'assignatura. A més, mitjançant l'eina informàtica de la intranet de Campus Extens i UIBdigital, hi haurà a disposició de l'alumne tota una sèrie de recursos d'interès per a la seva formació i la preparació de treballs i d'estudi específic en diversos arxius adjunts de consulta obligatòria.

Bibliografia bàsica

1.1. Manuals d'estudi:

ANDREU BARRACHINA, Llorenç (Coord.) (2012): *Desenvolupament i avaluació del llenguatge oral*. Barcelona: UOC.

ANDREU i BARRACHINA, Llorenç (Coord.) (2013): *Les dificultats de l'aprenentatge de l'escriptura i de les matemàtiques*. Barcelona: UOC.

COLL-FLORIT, Marta (Coord.) (2013): *Llenguatge, ment i cervell. Una introducció a la psicolingüística i a la neurolingüística*. Barcelona: UOC.

1.2. Lectures obligatòries:

•L1: VOLTAS, Mercè *et al.* (1989): *L a immersió lingüística a parvulari*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament.

•L2: CARLINO, P.; SANTANA, D (Coordinadores) (1999): *Leer y escribir con sentido*. Madrid: Visor.-2a. ed.

Any acadèmic	2014-15
Assignatura	22016 - Habilitats Lingüístiques per a l'Educació Infantil
Grup	Grup 1, 2S, GEDI, GEI2
Guia docent	C
Idioma	Català

•L3: MONTESSORI, M. (1984): *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo. Els capítols XIV- XVII, pàgs. 211-297.

DECROLY, O. (1987): *La funció de globalització i altres escrits*. Vic: Eumo. Només el capítol IX: "La funció de globalització i l'ensenyament", pàgs. 147-188.

FREINET, C. (1974): *El mètode natural de lectura*. Barcelona: Laia. (BEM; 19).

Bibliografia complementària

ANDREU i BARRACHINA, Llorenç (Coord.) (2013): *Les dificultats de l'aprenentatge de l'escriptura i de les matemàtiques*. Barcelona: UOC. (Capítols I a III; pàgs. 11-158).

BASSA, R. et al. (1991): *Llengua de pedaç. Onomatopeies i embarbussaments*. Palma: Moll.

BASSA, R. et al. (1993): *Una cosa que no és cosa... Les endevinalles a l'escola*. Palma: Moll.

BASSA, R. et al. (2009): *Ombra viatgera. Els poemes a l'Educació infantil i primària*. Palma: Moll.

BOSCH, Laura (1987): *Avaluació del desenvolupament fonològic en nens catalanoparlants de 3 a 7 anys*. Barcelona: ICE de la Universidad de Barcelona.

CORREIG, Montserrat (1985): *Fonologia aplicada*. Barcelona: Rosa Sensat-Edicions 62.

CASSANY, D.; LUNA, M.; SANZ, G. (1993): *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó.

DÍEZ DE ULZURRUN PAUSAS, Ascen (Coord.) (1998): *L'aprenentatge de la lectoescriptura des d'un punt de vista constructivista. Vols. I i II*. Barcelona: Ed. Graó.

GALÍ, A. (1971): *L'ensenyament de l'ortografia als infants*. Barcelona: Barcino.

ORIOL i CARAZO, Carme (2002): *Introducció a l'etnopoètica. Teoria i formes del folklore en la cultura catalana*. Valls: Cossetània Edicions.

Altres recursos

Consulta tots els "Recursos" de Campus Extens.